

เด็กปฐมวัยในยุค Next Normal กับกิจกรรมงานสวน

Young Children in the Next Normal Era with Gardening Activities

Received: February 03, 2023

Revised: October 19, 2023

Accepted: November 27, 2023

จิตาพร คมสัน (Thidaporn Komsan)*

บทคัดย่อ

ยุค Next Normal เป็นช่วงเวลาหลังจากที่ทั่วโลกได้ปรับตัวกับสถานการณ์โควิด-19 จนกลายเป็นความคุ้นเคย โดยมีแนวโน้มหรือทิศทางของการเปลี่ยนแปลง 3 ส่วน คือ 1) เศรษฐกิจติดบ้าน (stay-at-home economy) 2) สังคมไร้การสัมผัส (touchless society) 3) วิธีผูกมิตรกับผืนดินและช่วยโลกแบบง่าย ๆ (regenerative organic) แนวโน้มหรือทิศทางของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิต การติดต่อสื่อสาร การทำงาน และการเรียนรู้ต่าง ๆ รอบตัว เด็กปฐมวัยต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ หนึ่งในวิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับยุค Next Normal คือ กิจกรรมงานสวน อันเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้วิธีผูกมิตรกับผืนดินและช่วยโลกแบบง่าย ๆ ซึ่งเด็กจะได้เรียนรู้เรื่องของความปลอดภัยและผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม โดยความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน และการบูรณาการเทคโนโลยีมาใช้ในกิจกรรมงานสวน

คำสำคัญ : เด็กปฐมวัย, Next Normal, กิจกรรมงานสวน

Abstract

The Next Normal Era is a trend or direction of change with three trends: 1) stay-at-home economies; 2) touchless societies; and 3) regenerative organics. The trend or direction of those changes affects communication, work, and learning around the world. Young children need to change the way they learn. Teaching activities are one of the learning methods that correspond to the Next Normal era. This encourages children to learn how to be friends with the land and save the world in a simple way so that they can learn about safety and environmental impacts by using cooperation between homes and schools and integrating technology into gardening activities.

Keywords: Young children, Next normal, Gardening activities

---

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร / thidaporn.k@gmail.com

Lecturer of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Silpakorn University / thidaporn.k@gmail.com

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมไทยทุกวันนี้ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วจนผู้คนในสังคมปรับตัวตั้งรับกันไม่ทัน หรือบางครั้งก็เกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปจนผู้คนไม่ทันสังเกตการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาที่โลกของเราต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์โรคระบาดโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อ โดยเฉพาะกับกลุ่มเด็กนักเรียน ที่การพัฒนาการด้านต่างๆ ทั้งวิชาการ อารมณ์ และสังคมต้องหยุดชะงัก ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก วิธีการเรียนรู้ถูกจำกัดด้วยเหตุผลด้านความปลอดภัย และสุขภาพอนามัย รูปแบบการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไปสู่ระบบออนไลน์มากขึ้น การเรียนรู้ของเด็กมักจะทำอยู่กับหน้าจอ การร่วมกิจกรรมผ่านโปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ สำหรับเด็กปฐมวัย สิ่งที่นักการศึกษาจำเป็นต้องทบทวน คือ การจัดการศึกษาในปัจจุบันสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมแล้วหรือยัง หากไม่แล้วสิ่งที่ได้จากการจัดการศึกษาย่อมถือเป็นความสูญเปล่า (Saifah, 2020; Equitable Education Research Institute [EEFI], 2022) การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเกิดจากประสบการณ์ตรง ลงมือปฏิบัติ ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 หากแต่ในช่วงสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ช่วงแรกเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบเร่งด่วน การจัดกิจกรรมเป็นการปรับเปลี่ยนแบบเร่งด่วนตามแต่เมื่อสถานการณ์ผ่านไปในช่วงระยะเวลาหนึ่ง การเตรียมการสำหรับการจัดกิจกรรมเป็นไปอย่างมีแบบแผนมากขึ้น โดยคำนึงถึงพัฒนาการของเด็ก และการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

กิจกรรมหนึ่งซึ่งเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเป็นกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือทำด้วยตัวเอง ในขณะเดียวกันก็เชื่อมโยงเด็กกับสิ่งแวดล้อมภายนอกได้เป็นอย่างดี คือ กิจกรรมงานสวน ซึ่งเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ธรรมชาติรอบตัว ใช้ชีวิตนอกห้องเรียน มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ภายใต้อุปกรณ์ที่เหมาะสมเป็นไปตามศักยภาพของเด็ก บทความนี้จะได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมงานสวน การนำไปใช้และตัวอย่างกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง

Next Normal

สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ส่งผลให้การดำเนินชีวิตของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาย และยาวนาน จากความแปลกใหม่ในชีวิต กลายเป็นความปกติในชีวิต และจากความปกติแบบใหม่ที่มนุษย์จำเป็นต้องพยายามปรับตัวเพื่อความอยู่รอด กลายมาเป็นความปกติในการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ที่คุ้นเคยจนอาจจะขาดไม่ได้ในอนาคต ที่เรียกว่า “Next Normal” หรือ “ชีวิตวิถีถัดไป”

ความหมายของ Next Normal

การใช้ชีวิตหลังสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ทุกอย่างเปลี่ยนไปจากเดิมอย่างมาก ทั้งการทำงาน ชีวิตส่วนตัว การเข้าสังคม ซึ่งในช่วงสถานการณ์ของโรคระบาดที่ผ่านมาถือว่าเป็นยุค New Normal หรือยุคชีวิตวิถีใหม่ เมื่อสถานการณ์โรคระบาดไม่ใช่สิ่งแปลกใหม่ แต่เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องรับมือ และอยู่ให้ได้ สถานการณ์ที่เกิดขึ้น อันเป็นผลให้ต้องพิจารณาไปสู่ยุคต่อไป คือ ยุค Next Normal หรือยุคชีวิตวิถีถัดไป (Phunboonmee, n.d.)

Next Normal หรือ ชีวิตวิถีถัดไป เป็นการใช้ชีวิตในรูปแบบใหม่ที่ทุกคนต้องเผชิญ หลังจากการปรับตัวกับสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 เพื่อความอยู่รอด ทั้งวิถีคิด การเรียนรู้ การสื่อสาร ตลอดจนการปฏิบัติตน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอาจจะเป็นไปตามบริบทที่แต่ละบุคคลอยู่อาศัย หรือต้องเผชิญอยู่ จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทำให้การใช้ชีวิตเปลี่ยนไป มีการเปิดรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยมุ่งเน้นด้านความปลอดภัย ด้านสุขอนามัย และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จนเกิดเป็นเทรนด์ใหม่ในการใช้ชีวิตยุค Next Normal

ลักษณะของยุค Next Normal

ชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) เป็นวิถีชีวิตที่คนในสังคมจะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบวิถีชีวิตจากที่เคยออกจากบ้าน เพื่อไปทำงานหรือไปโรงเรียน กลายเป็นการทำทุกอย่างอยู่ที่บ้าน หรือเมื่อต้องออกจากบ้านก็ต้องใส่หน้ากากอนามัยเพื่อป้องกันเชื้อโรค (Junsrithong, 2022) ในยุคชีวิตวิถีถัดไป รูปแบบวิถีชีวิตจะมีความผสมผสานระหว่างวิถีเดิมและวิถีใหม่เกิดขึ้น เช่น มีการเปิดรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เข้ามาอำนวยความสะดวกในชีวิตได้ง่ายขึ้น คู่แข่งกับเทคโนโลยีไร้สัมผัส การสื่อสารทางไกล และการทำงานที่บ้าน มีการผ่อนปรนเรื่องการใส่หน้ากากอนามัยเพื่อป้องกันเชื้อโรค แต่มีความตระหนักถึงสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยมีแนวโน้มหรือทิศทางการใช้ชีวิตที่มีลักษณะสำคัญอยู่ 3 เทรนด์ (Office of Knowledge Management and Development, 2021) อันประกอบด้วย

เทรนด์ที่ 1 เศรษฐกิจติดบ้าน (stay-at-home economy)

เมื่ออยู่บ้านทุกคนสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในบ้านได้ เพราะไม่จำเป็นต้องออกไปไหน และคุ้นชินกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านทางออนไลน์ในช่องทางต่าง ๆ ทำให้กลุ่มธุรกิจต่าง ๆ หันมาพัฒนาสินค้าที่ตอบโจทย์เทรนด์ Stay-at-Home

เทรนด์ที่ 2 สังคมไร้การสัมผัส (touchless society)

การใช้ชีวิตของทุกคนจะลดการสัมผัส จะเห็นได้จากอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทำงานแบบอัตโนมัติมากขึ้น ประตูอัตโนมัติ ก๊อกน้ำอัตโนมัติ รวมถึงชกโครอัตโนมัติ เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ร่างกายของเราไปสัมผัสกับสิ่งเหล่านี้ให้มากที่สุด เทคโนโลยีเซนเซอร์ต่าง ๆ เติบโตขึ้นอย่างมาก รวมถึงเทคโนโลยีการสั่งงานด้วยเสียง เพื่อให้การสัมผัสน้อยที่สุด

เทรนด์ที่ 3 วิถีผูกมิตรกับผืนดินและช่วยโลกแบบง่าย ๆ (regenerative organic)

การใช้ชีวิตจะมองไปที่ประเด็นเรื่องความปลอดภัยและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ถือเป็นหัวใจสำคัญของในยุค Next Normal โดยมีภาพที่จะทำให้เห็นชัด คือ มาตรฐานสินค้าเกษตรที่เรียกว่า “Regenerative organic” ซึ่งไม่เพียงต้องปลอดสารพิษและปราศจากการใช้เมล็ดพันธุ์ดัดแปลง แต่ยังครอบคลุมถึงมาตรฐาน คุณภาพดิน การคุ้มครองสัตว์ คุณภาพชีวิตเกษตรกร ความยุติธรรมด้านค่าแรง รวมถึงระบบฟาร์มที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน

แนวโน้ม หรือทิศทางในยุค Next Normal ดังกล่าวข้างต้น ทำให้เห็นถึงการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม ซึ่งมีผลต่อระบบการใช้ชีวิต การทำงาน และการเรียนรู้ของเด็ก เนื่องจาก

สังคมในยุควิถีชีวิตใหม่กระตุ้นให้มนุษย์ต้องป้องกันตนเองจากโรคติดต่อที่เกิดขึ้น ทั้งการรักษาระยะห่างที่ทำให้มนุษย์รับเอาเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้น และการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเองและบุคคลรอบข้าง ส่งผลให้เกิดความปกติใหม่ในยุควิถีชีวิตถัดไปที่ผู้คนจะอยู่ติดบ้านมากขึ้น สัมผัสกันน้อยลง และคำนึงถึงการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้มากกว่าและเร็วกว่าที่ผู้ใหญ่จะคาดคิด ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งอายุ 5 ปี เด็กได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา การคิด ภาษา ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องใช้ในวงจรชีวิตที่เหลือทั้งหมด ทั้งนี้ เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเพียงไรขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการซึ่งสามารถพัฒนาได้ผ่านการจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กที่เหมาะสมกับช่วงวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล (U.S. Department of Education, 2002) ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และมีพัฒนาการอย่างเหมาะสม สามารถกระทำได้โดยต้องทำกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็ก ยึดพัฒนาการ และการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย (Office of the Basic Education Commission, 2017) กิจกรรมสำหรับเด็กมีลักษณะสำคัญ หลักการ และขอบข่ายกิจกรรมที่เหมาะสม ตามที่จะได้กล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

ลักษณะสำคัญของกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย

เด็กวัย 3-6 ปี เป็นช่วงสำคัญที่ร่างกายและสมองกำลังเจริญเติบโต เรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัส ทั้ง 5 ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น และการสัมผัส รวมทั้งการเคลื่อนไหว การเล่น การลงมือกระทำ ได้สำรวจ ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือก ตัดสินใจ พุดคุย คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข เด็กวัยนี้จึงควรได้รับการดูแลด้วยความรัก ความเข้าใจ และความเอาใจใส่เป็นพิเศษด้วยการส่งเสริมและเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย (Office of the Basic Education Commission, 2020) ทั้งนี้ ลักษณะสำคัญของกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยมีความสอดคล้องกับลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีชีวิตชีวาและอย่างตื่นตัว ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงหรือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยตัวผู้เรียนเอง ทำให้เด็กเกิดการรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า (The Royal Institute, 2012; Nateetanon, 2007) ทั้งนี้ S. J. Sherman and R. S. Sherman (2004) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนที่สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กมีดังต่อไปนี้

1. บทบาทผู้เรียน

- เน้นสร้างความรู้และความเข้าใจ
- จัดจำเนื้อหา และหลักการโดยอาศัยความเข้าใจที่ได้รับจากประสบการณ์
- ค้นหาความคิดใหม่ ๆ ด้วยตนเอง

- ถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนได้
- แสดงความคิดเห็นและเสนอผลงานได้อย่างเหมาะสม

2. บทบาทครู

- จัดกิจกรรมตามประสบการณ์ของนักเรียน
- ใช้คำถามกระตุ้นเพื่อให้เกิดการสื่อสาร การอภิปราย และวิพากษ์ระหว่างนักเรียน
- ใช้สื่อการเรียนการสอนยกตัวอย่างและอธิบายให้เหมาะสมกับวัย ประสบการณ์ของนักเรียน
- มีการนำจุดประสงค์การเรียนรู้มาอภิปรายและพูดคุยร่วมกับนักเรียน
- ช่วยเหลือนักเรียนให้สร้างความรู้ด้วยตนเอง
- ร่วมมือกับครูคนอื่น
- ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายรวมถึงเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- จัดกิจกรรมที่มีทั้งการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ และรายบุคคล
- ประเมินจากแฟ้มสะสมผลงาน โครงการงาน นิทรรศการ และสังเกตการทำงานของนักเรียน

นักเรียน

หลักการและขอบข่ายการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก

การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยสามารถจัดได้หลายลักษณะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมนั้น ๆ ทั้งนี้ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้ระบุว่า การจัดกิจกรรมควรคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านโดยมีหลักการจัดกิจกรรมประจำวันและขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน ดังนี้ (Office of the Basic Education Commission, 2017)

1. หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน การจัดกิจกรรมประจำวันให้กับเด็กควรคำนึงถึงระยะเวลาในการจัดให้เหมาะสมกับช่วงวัยและลักษณะกิจกรรม รวมถึงควรมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ดังนี้

1.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก

1.2 กิจกรรมที่ใช้ความคิดไม่ควรต่อเนื่องเกินกว่า 20 นาที

1.3 กิจกรรมอิสระควรใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที

1.4 กิจกรรมควรหลากหลายมีทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน กลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย เด็กเป็นผู้ริเริ่ม และผู้ใหญ่เป็นผู้ริเริ่ม

2. ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมสามารถจัดได้หลายรูปแบบ หากแต่ต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน ดังนี้

2.1 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เป็นการพัฒนาความแข็งแรง การทรงตัว ความคล่องแคล่วในการใช้วัยว่ต่าง ๆ การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ทำได้โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม ปีนป่าย หรือเคลื่อนไหวร่างกายในลักษณะต่าง ๆ

2.2 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เป็นการพัฒนากล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ทำได้โดยการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส การใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น ข้อนส้อม กรรไกร ดินเหนียว

2.3 การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เป็นการปลูกฝังให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น เชื้อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัย ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีมารยาท และปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ ทำได้โดยการจัดกิจกรรมให้เด็กได้มีโอกาสเลือกทำกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเล่น และผู้ใหญ่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

2.4 การพัฒนาสังคมนิสัย เป็นการพัฒนาลักษณะนิสัยที่ดี และการแสดงออกที่เหมาะสมให้แก่เด็ก เพื่อให้อยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมถึงการรักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น ระมัดระวังอันตรายจากคนแปลกหน้า ทำได้โดยการจัดกิจกรรมให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้เด็กได้ปฏิบัติตามกฎ กติกา ข้อตกลงของส่วนรวม

2.5 การพัฒนาการคิด เป็นการพัฒนาให้เด็กสามารถคิดแก้ปัญหา คิดรวบยอด และคิดเชิงเหตุผลได้ ทำได้โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ สืบเสาะหาความรู้ สนทนา อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

2.6 การพัฒนาภาษา เป็นการพัฒนาให้เด็กใช้ภาษาในการสื่อสารความรู้สึก ความคิด ความเข้าใจได้ ทำได้โดยจัดกิจกรรมทางภาษาที่มีความหลากหลาย จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกทางภาษา และมีแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

2.7 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก ทำได้โดยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ การประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระ การเคลื่อนไหวตามจินตนาการ เล่นบทบาทสมมติ รวมถึงการเล่นของเล่นสร้างปลายเปิด เช่น น้ำทราย บล็อก

ข้อมูลข้างต้นเห็นได้ว่าลักษณะของกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยจะต้องเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งนี้สามารถสังเคราะห์เป็นลักษณะการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงวัยได้ ดังนี้

1. กิจกรรมต้องอยู่ในความสนใจของเด็ก และเป็นกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
2. กิจกรรมต้องมีระยะเวลาในการดำเนินการที่เหมาะสมกับธรรมชาติของกิจกรรม และช่วงความสนใจของเด็กแต่ละวัย
3. กิจกรรมต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเด็ก โดยพิจารณาจากพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กเป็นสำคัญ
4. กิจกรรมต้องมีอุปกรณ์ประกอบที่เหมาะสม และเพียงพอต่อความต้องการจำเป็นในการปฏิบัติกิจกรรม โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก

5. กิจกรรมต้องมีความหลากหลาย สามารถตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นของเด็ก เป็นรายบุคคลได้

กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยในยุค Next Normal

การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของเด็กยุค Next Normal ทำให้เด็กได้รับผลกระทบในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น พัฒนาการทางด้านร่างกายลดลง เพราะเด็กไม่สามารถออกมาเล่นกลางแจ้งได้ เนื่องจากต้องเก็บตัวอยู่ในบ้าน และมีเด็กบางส่วนที่ต้องใช้ชีวิตอยู่หน้าจอเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ไม่ได้มีการเคลื่อนไหวอย่างเหมาะสมและเพียงพอ พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจเด็กมีปัญหา เนื่องจากธรรมชาติของเด็ก คือ การเล่น การได้สัมผัส เด็กต้องการพื้นที่ในการเรียนรู้ แต่เมื่อต้องถูกจำกัดให้อยู่แต่ในบ้าน ขาดโอกาสในการเรียนรู้ผ่านการสัมผัส เด็กจะเกิดความคับข้องใจ มีผลต่อสภาวะอารมณ์ พัฒนาการด้านสังคม เด็กไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเลย นอกจากสมาชิกในครอบครัว อาจจะทำให้เด็กเกิดปัญหาในเรื่องการเข้าสังคม หรืออาจจะเป็นถึงขั้นการกลั้วคนแปลกหน้า พัฒนาการด้านสติปัญญา เด็กเรียนรู้ผ่านรูปธรรมได้ดี จับต้อง สัมผัส แต่การเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นในยุค Next Normal ส่วนใหญ่เด็กเรียนรู้ผ่านสื่อออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งไม่ได้มีโอกาสในการจับต้อง สัมผัส ทำให้เป็นการขาดโอกาสในการเรียนรู้ รวมถึงการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบต่าง ๆ อาจจะไม่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย เด็กในระดับที่โตขึ้นไปการเรียนรู้ผ่านเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ก็ไม่สามารถทดแทนการเรียนรู้ในห้องเรียนได้ทั้งหมด

การเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในยุค Next Normal ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีข้อจำกัดมากมาย อันส่งผลกระทบต่อทั้งผู้สอนและผู้เรียน ในส่วนของผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้ความแตกต่างและความพร้อมของผู้เรียนแต่ละบุคคล อันคงไว้ซึ่งเป้าหมายสูงสุด คือ การพัฒนาเด็กให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ แต่ในบางครั้งไม่ว่าผู้สอนทุกคนจะมีความพร้อมในเรื่องเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ หรือการใช้โปรแกรมต่าง ๆ ในการเตรียมการสอน ทำให้เกิดความยากลำบาก โดยเฉพาะในเด็กปฐมวัยที่ควรเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านรูปธรรม เน้นประสาทสัมผัสต่าง ๆ และในส่วนของผู้เรียน ผู้เรียนขาดโอกาสในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่ผู้สอนจัดให้ แต่ก็ไม่ได้ครอบคลุมในทุกประสาทสัมผัสของการเรียนรู้

กิจกรรมสำหรับเด็กที่สอดคล้องกับลักษณะของยุค Next Normal ที่ประกอบด้วย เศรษฐกิจติดบ้าน สังคมไร้การสัมผัส และการผูกมิตรกับผืนดินและช่วยโลกแบบง่าย ๆ จึงควรมีลักษณะเป็นกิจกรรมที่สามารถทำได้ภายในครอบครัว หรือมีความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน มีการนำเทคโนโลยีอัตโนมัติมาใช้ และเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำงานกับดินและการเกษตร ดังนั้น กิจกรรมงานสวนสำหรับเด็กปฐมวัยจึงเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะของยุค Next Normal ได้เป็นอย่างดี

กิจกรรมงานสวน

กิจกรรมงานสวน ซึ่งหมายรวมถึงการเพาะปลูก การดูแลต้นไม้ และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เป็นกิจกรรมสำหรับเด็กที่ระบุไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ในส่วนของประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ข้อ 1.3.2 การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังประสบการณ์สำคัญต่อไปนี้ (Office of the Basic Education Commission, 2017)

1) การมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและนอกห้องเรียน

4) การเพาะปลูกและดูแลต้นไม้ แสดงให้เห็นว่าการทำงานสวนเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ควรส่งเสริมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดให้แก่เด็กปฐมวัย

หลักการเรียนรู้กิจกรรมงานสวน

นักการศึกษา ได้กล่าวถึงหลักการของการเรียนรู้กิจกรรมงานสวน ดังนี้

Larson (2015) ได้ระบุถึงหลักการไว้ว่า ปล่อยให้สวนเป็นครู การทำงานสวนสามารถสร้างโอกาสให้กับเด็กในการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง เกิดการลงมือทำ ปล่อยให้เด็กได้เป็นชาวสวน สร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองของเด็ก สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ปลูกฝังสัมพันธภาพแห่งการสงสัยใคร่รู้ ใช้ประสาทสัมผัส นำเด็กให้มีส่วนร่วมในการออกกำลังกายที่มีความหมาย ให้ตนเองได้ดำดิ่งลงในธรรมชาติ สร้างการเชื่อมโยงระหว่างบ้านและชุมชน นำสัตว์ต่าง ๆ ในสวนเข้ามามีส่วนร่วม ทำงานและเล่นในสวน ใช้และบูรณาการหลักสูตร ปลูกฝังการสร้างเชื่อมโยงกับอาหาร ปลูกฝังความสำนึกในถิ่นที่ ความผูกพันทางความรู้สึกที่เด็กมีต่อสวน และสิ่งต่าง ๆ ในสวน

Stoecklin (2001) ได้ระบุถึงหลักการจัดกิจกรรมงานสวนที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กไว้ดังนี้

1. เด็กเป็นผู้เรียนที่กระตือรือร้น มีธรรมชาติความอยากรู้อยากเห็น ผ่านประสาทสัมผัสโดยตรงมากกว่าการใช้ความคิด ดังนั้น การสอนที่ดีที่สุดเกิดขึ้นเมื่อนำเด็กมีส่วนร่วมมากขึ้นในการมีปฏิสัมพันธ์ การเล่น และการค้นพบมากกว่าการให้ความรู้

2. พัฒนาการของเด็กจะเกิดขึ้นตามลำดับในช่วงเก้าปีแรกของชีวิต โดยจะเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่คาดเดาได้ การทราบพัฒนาการของเด็กจะเป็นกรอบแนวทางสำหรับครูในการเตรียมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และการวางแผนเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่เหมาะสม

3. ประสบการณ์และกิจกรรมที่กระตุ้นพัฒนาการของเด็กควรจัดให้เด็กในลักษณะที่ค่อย ๆ ซับซ้อนมากขึ้น และมีระบบระเบียบที่ชัดเจนตามพัฒนาการตามวัยของเด็ก

4. เด็กต้องการโอกาสในการฝึกฝนประสบการณ์ใหม่เกี่ยวกับงานสวนที่ได้รับอย่างสม่ำเสมอ

5. เด็กมีรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ประสบการณ์การเรียนรู้ต้องหลากหลาย ตอบสนองรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ทั้งการมอง การฟัง และการสัมผัส

กล่าวโดยสรุป หลักการของกิจกรรมงานสวน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยการใช้เวลาอยู่กับงานสวน สัมผัสกับธรรมชาติ เรียนรู้และเห็นคุณค่าของอาหารจากธรรมชาติ กระตุ้นให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งและบูรณาการเรียนรู้ระหว่างศาสตร์ต่าง ๆ โดยการทำงานร่วมกัน ระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนอย่างเหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

การนำไปใช้

ผู้สอนในยุค Next Normal ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาประสาทสัมผัสด้านต่าง ๆ ของเด็ก ผ่านการลงมือปฏิบัติ ภายใต้แนวโน้มหรือทิศทางที่ว่า 1) เศรษฐกิจติดบ้าน (stay-at-home economy) 2) สังคมไร้การสัมผัส (touchless society) และ 3) วิถีภูมิตรกับผืนดินและช่วยโลกแบบง่าย ๆ (regenerative organic) ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับกิจกรรมงานสวน ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากการทำงานสวน เป็นกิจกรรมหนึ่งที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้จากธรรมชาติรอบตัว สอดคล้องกับธรรมชาติ การเรียนรู้ของเด็กและแนวทางการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้รับประสบการณ์การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กปฐมวัย ที่เป็นวัยในการสำรวจค้นคว้า มีความอยากรู้อยากเห็น และสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว รวมถึงให้โอกาสเด็กทำงานด้วยตนเองในทุกกระบวนการเรียนรู้ เริ่มตั้งแต่การเตรียมดิน การใช้เครื่องมือ การเพาะต้นกล้า การบำรุงดูแลรักษา ตลอดจนการเก็บเกี่ยวผลผลิต นอกจากนี้ควรนำการทำงานสวนมาใช้ในการทำงานร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนคือ การทำงานสวนในโรงเรียนสามารถสร้างความเป็นชุมชน เอื้ออำนวยต่อการลงทุนในชุมชนที่ลึกและยั่งยืน ส่งผลให้เกิดการแบ่งปันผลงานที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้การทำงานสวนสำหรับเด็กปฐมวัยยังเป็นกิจกรรมหนึ่งซึ่งสามารถสร้างความตระหนักและความผูกพันระหว่างเด็กกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติได้ ทำให้เด็กได้พบสิ่งที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีประสบการณ์ในการทำงานกับอาหารที่จะรับประทาน การออกกำลังกาย การดูแลรักษาความปลอดภัย และการดูแลช่วยเหลือตนเอง ทั้งรายบุคคลและในการทำงานร่วมกันเป็นทีม ไม่ว่าจะมาจากเตรียมดิน เตรียมเมล็ดพืช กำจัดแมลงศัตรูพืช และวัชพืช รวมไปถึงการเก็บเกี่ยว นอกจากนี้การทำงานสวนสำหรับเด็กปฐมวัยยังเป็นกิจกรรมหนึ่งซึ่งสามารถสร้างความตระหนักและความผูกพันระหว่างเด็กกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติได้ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง และประสบการณ์ที่เด็กได้รับ

กิจกรรม	บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง		ประสบการณ์ที่เด็กได้รับ
	ครู	เด็ก	
การเตรียมดิน	จัดหาวัสดุปลูก โดยสามารถขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง อธิบาย/สาธิตวิธีการเตรียมดิน	แบ่งกลุ่มย่อยในการผสมวัสดุปลูกตามสัดส่วนที่เหมาะสมเพื่อเป็นดินสำหรับการปลูกพืชแต่ละชนิด	- การใช้เครื่องมือผสมวัสดุปลูก - การดูแลรักษาความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือ - การดูแลรักษาความสะอาด - การทำงานร่วมกันเป็นทีม
การเตรียมเมล็ดพืช	จัดหาเมล็ดพืช โดยสามารถขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง อธิบาย/สาธิตวิธีการเตรียมเมล็ดพืช	แบ่งกลุ่มย่อยในการคัดเลือกเมล็ดที่เหมาะสมกับการปลูก การเตรียมเมล็ดก่อนการเพาะ และการเพาะเมล็ด	- การสังเกตความแตกต่างของเมล็ดพืช - การทำงานร่วมกันเป็นทีม

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง และประสบการณ์ที่เด็กได้รับ (ต่อ)

กิจกรรม	บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง		ประสบการณ์ที่เด็กได้รับ
	ครู	เด็ก	
การกำจัดแมลงศัตรูพืช และ วัชพืช	เตรียมข้อมูลวิธีการกำจัดแมลง และวัชพืชที่ปลอดภัยสำหรับเด็ก โดยสามารถขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง อธิบาย/ สาธิตวิธีการกำจัดแมลงและ วัชพืชที่เหมาะสม	ตัดสินใจเลือกใช้วิธีการในการกำจัดแมลงศัตรูพืชและวัชพืชที่เหมาะสม ลงมือปฏิบัติร่วมกัน	<ul style="list-style-type: none"> - การคิด ตัดสินใจ - การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กในการทำงาน - การดูแลช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นให้ปลอดภัย - การตระหนักถึงสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อพืชที่จะปลูก
การเก็บเกี่ยว	เตรียมข้อมูลวิธีการเก็บเกี่ยว และเครื่องมือในการเก็บเกี่ยว อธิบาย/สาธิตวิธีการเก็บเกี่ยว และวิธีการสังเกตเมื่อผลผลิตพร้อมที่จะเก็บเกี่ยว	สังเกตผลผลิตที่พร้อมสำหรับการเก็บเกี่ยว ตัดสินใจ ลงมือเก็บเกี่ยว ร่วมกัน	<ul style="list-style-type: none"> - การคิด ตัดสินใจ - การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กในการทำงาน - การทำงานเป็นทีม
การประกอบอาหาร	เตรียมอุปกรณ์ในการประกอบอาหาร อธิบาย/สาธิตวิธีการประกอบอาหาร	ลงมือประกอบอาหารจากพืชผักที่ปลูกด้วยตนเอง ซึ่งสามารถทำได้ ทั้งกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่	<ul style="list-style-type: none"> - การทำงานเป็นทีม - การดูแลช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นให้ปลอดภัย - การมีประสบการณ์กับอาหารที่จะรับประทาน

ตัวอย่างกิจกรรม

กิจกรรมงานสวน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานสวน เพื่อให้เด็กเรียนรู้วิธีผูกมิตรกับผืนดินและช่วยโลกแบบง่าย ๆ เพื่อให้เด็กเรียนรู้เรื่องของความปลอดภัยและผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ความร่วมมือระหว่างบ้าน และโรงเรียน และเพื่อการบูรณาการเทคโนโลยีมาใช้ในกิจกรรมงานสวน โดยการใช้สื่อของจริง ผ่านการลงมือปฏิบัติในสถานที่ที่จัดขึ้นสำหรับการทำงานสวน ทั้งนี้อาจจะจัดทำเป็นแผนการจัดกิจกรรมงานสวน โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนการจัดกิจกรรมงานสวน เรื่อง ปลูกผักจากเมล็ดแสนสนุก

เนื้อหา

การเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง จำนวน การเปลี่ยนแปลงของเมล็ดผัก
ดิน น้ำ และการเพาะปลูกผัก

วัตถุประสงค์

1. เด็กสามารถพูดคุยประสบการณ์เกี่ยวกับผักได้
2. เด็กสามารถบอกวิธีการปลูกผักจากเมล็ดได้
3. เด็กสามารถบันทึกการเรียนรู้ได้
4. เด็กสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูเล่านิทานเรื่องหนูนายากปลูกผัก
2. ครูและเด็กร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับนิทาน โดยใช้คำถามต่อไปนี้
  - 2.1 ทำไมหนูนายากถึงอยากปลูกผัก
  - 2.2 การปลูกผักมีขั้นตอนอย่างไร
3. ครูและเด็กพูดคุยถึงประสบการณ์เดิมที่เกี่ยวข้องกับผักและวิธีการปลูกผัก
4. ครูอธิบายเกี่ยวกับผัก และการเพาะปลูก โดยใช้เมล็ดผักของจริงชนิดต่าง ๆ ให้เด็กสังเกตอย่างละเอียด และชาร์ตภาพขั้นตอนการเพาะปลูก ประกอบการอธิบาย
5. ครูและเด็กร่วมทำกิจกรรมผักต้นน้อย โดยมีรายละเอียดดังนี้
  - 5.1 ครูพาเด็กมาที่แปลงเพาะปลูก โดยแต่ละแปลงได้มีป้ายสัญลักษณ์ประจำกลุ่มปักอยู่ จากนั้นครูชี้แจงข้อตกลงในการร่วมกิจกรรม คือ ให้เด็กแบ่งกลุ่มตามสัญลักษณ์ของห้องเรียน จากนั้นส่งตัวแทนมารับตะกร้าอุปกรณ์ แล้วไปที่แปลงเพาะปลูกของตนเอง ฟังสัญลักษณ์การเริ่มกิจกรรมโดยครูเคาะแหมบูริน 1 ครั้ง ทุกกลุ่มทำกิจกรรมพร้อมกัน เมื่อสมาชิกทุกคนทำกิจกรรมเสร็จแล้วให้นำอุปกรณ์ทั้งหมดเก็บใส่ตะกร้าแล้วมาคืนครู แล้วสมาชิกกลุ่มไปล้างมือ และกลับมาเข้าแถวประจำกลุ่มของตนเอง
  - 5.2 ครูแนะนำอุปกรณ์ โดยมีตะกร้าอุปกรณ์ประจำกลุ่ม ในตะกร้าประกอบด้วย เมล็ดผักบุง ปลั้วขนาดเล็ก บัวรดน้ำขนาดเล็ก ฟางแห้ง จากนั้นอธิบายขั้นตอนการทำกิจกรรม โดยให้สมาชิกทุกคนนำปลั้วพรวนดินในแปลง จากนั้นนำเมล็ดผักบุงหว่านลงในดิน ต่อด้วยการรดน้ำพอชุ่ม แล้วนำฟางมาคลุมหน้าดินอีกครั้ง
  - 5.3 ครูและเด็กร่วมกันทำกิจกรรมตามข้อตกลงที่ได้ชี้แจงไว้ข้างต้น
  - 5.4 ครูและเด็กร่วมกันสรุปกิจกรรม พร้อมทั้งบอกให้เด็กทุกคนช่วยกันรดน้ำ ดูแลแปลงเพาะปลูกของกลุ่มตนเองทุกวันในช่วงเวลาเย็น และจัดตารางหน้าที่รับผิดชอบของเด็กแต่ละคนเพื่อการดูแลแปลงผักในช่วงเสาร์-อาทิตย์ โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครองในการช่วยเหลือเด็ก และสังเกตการเจริญเติบโตของผัก โดยให้เด็กวาดภาพการเจริญเติบโตแล้วให้ผู้ปกครองช่วยจดบันทึก แล้วสัปดาห์หน้าจะ让孩子ออกมาเล่าถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

6. ครูและเด็กร่วมกันสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับผักและการเพาะปลูก พร้อมทั้งแนะนำเนื้อหาเกี่ยวกับการบำรุงรักษาผักที่จะเรียนรู้กันในครั้งต่อไป

สื่อการเรียนรู้

1. นิทานเรื่องหนูนายากปลูกผัก
2. เมล็ดผักของจริง
3. ชาร์ตภาพขั้นตอนการเพาะปลูก
4. แพลงเพาะปลูก
5. ป้ายสัญลักษณ์ประจำกลุ่ม
6. ตะกร้าอุปกรณ์ ประกอบด้วย เมล็ดผักบุง พลับขนาดเล็ก บัวรดน้ำขนาดเล็ก ฟางแห้ง

การประเมิน

1. สังเกตจากการพูดคุยประสบการณ์เกี่ยวกับผัก
2. สังเกตจากการบอกปัจจัยที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของผัก
3. สังเกตจากการบันทึกการเรียนรู้
4. สังเกตจากการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ยุค Next Normal กับกิจกรรมงานสวน

การจัดการเรียนรู้ในยุค Next Normal ต้องครอบคลุมและสอดคล้องกับแนวโน้มทั้ง 3 ดังกล่าวข้างต้น โดยไม่ละเลยที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่ตอบโจทย์ทั้ง 3 เทรนด์ในชีวิตวิถีถัดไปสำหรับเด็กนั้น ควรเป็นกิจกรรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติ เน้นการเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 การจัดการกิจกรรมงานสวนให้กับเด็กปฐมวัย เมื่อนำมาพิจารณาตามแนวโน้มหรือทิศทางในยุค Next Normal โดยนำเสนอตั้งแต่แสดงรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การจัดการกิจกรรมงานสวนให้กับเด็กปฐมวัยตามแนวโน้มหรือทิศทาง ในยุค Next Normal

ยุค Next Normal	กิจกรรมงานสวน
เทรนด์ที่ 1 เศรษฐกิจติดบ้าน (stay-at-home economy)	การบูรณาการให้เป็นการเรียนรู้ร่วมมือ บ้านและโรงเรียน เนื่องจากกิจกรรมงานสวนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้สวนเป็นฐาน ไม่จำเป็นต้องจัดที่โรงเรียนอย่างเดียว สามารถจัดที่บ้าน โดยให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมได้
เทรนด์ที่ 2 สังคมไร้การสัมผัส (touchless society)	การปลูกผักกินเองที่บ้านหรือที่โรงเรียนเป็นการลดการสัมผัส เนื่องจากไม่ต้องออกไปตลาดหรือที่ชุมนุมชนที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ นอกจากนี้ยังสามารถนำเอานวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมงานสวน เช่น การตั้งเวลาในการรดน้ำด้วยระบบอัตโนมัติ

ตารางที่ 2 การจัดกิจกรรมงานสวนให้กับเด็กปฐมวัยตามแนวโน้มหรือทิศทาง ในยุค Next Normal (ต่อ)

ยุค Next Normal	กิจกรรมงานสวน
เทรนด์ที่ 3 วิธีผูกมิตรกับผืนดินและช่วยโลกแบบง่าย ๆ (regenerative organic)	เด็กเรียนรู้วิธีผูกมิตรกับผืนดินและช่วยโลกแบบง่าย ๆ ด้วยการสอดแทรกเรื่องการพัฒนาคุณภาพดิน การดูแลสัตว์ และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเกษตรกร

บทสรุป

การจัดการเรียนการสอนในยุค Next Normal ถือเป็นความท้าทายของผู้สอนที่จะออกแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวโน้มหรือทิศทางที่จะเกิดขึ้น เมื่อเศรษฐกิจเกิดขึ้นที่บ้านมากขึ้น กิจกรรมการเรียนรู้ต้องสามารถเกิดขึ้นที่บ้านได้ด้วยการร่วมมือระหว่างโรงเรียนและครอบครัว เมื่อสังคมไร้การสัมผัสมากขึ้น กิจกรรมต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้การใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ และเมื่อต้องผูกมิตรกับผืนดิน กิจกรรมต้องพัฒนาทักษะในการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับโลก ทั้งนี้เชื่อว่าผู้สอนทุกคนสามารถทำได้ ถ้ามีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

References

- Equitable Education Research Institute (EEFI). (2022). **Learning Loss (ภาวะการเรียนรู้ถดถอย)**. [Online]. Retrieved September 12, 2023 from <https://research.eef.or.th/learning-loss-recession/>
- Junsrithong, Panus. (2022). The Next Normal and Education (ชีวิตวิถีถัดไปกับการศึกษา). **Education journal Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University**, 5(3): 25-36.
- Larson, N. (2015). **Teaching in Nature's Classroom: Core Principles of Garden-Based Education**. [Online]. Retrieved November 1, 2022 from https://gardentower2.ca/wp-content/uploads/2016/12/TeachinginNaturesClassroom_print.pdf
- Nateetanon, Suchada. (2007). **The Effect of Active Learning Environment on Creative Thinking of Preschool Children (ผลการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติจริงที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย)**. Master's dissertation, Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand.
- Office of Knowledge Management and Development. (2021). **Get to Know 3 Lifestyle Trends from New Normal to Next Normal (มาทำความรู้จัก 3 เทรนด์การใช้ชีวิต จาก New Normal สู่ Next Normal)**. [Online]. Retrieved November 1, 2022 from <https://www.okmd.or.th/okmd-kratooktomkit/4164/>
- Office of the Basic Education Commission, Ministry of Education. (2017). **The Early Childhood Curriculum B.E. 2560 (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560)**. [Online]. Retrieved November 6, 2022 from <https://academic.obec.go.th/web/document/view/138>

- Office of the Basic Education Commission, Ministry of Education. (2020). **Guidelines for Promoting the Development of Children Aged 3-6 Years for Parents and Guardians (แนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 3-6 ปี สำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง)**. [Online]. Retrieved November 6, 2022 from <https://academic.obec.go.th/web/document/view/140>
- Phunboonmee, Seksan. (n.d.). **Digital Transformation from New Normal to Next Normal (Digital Transformation จาก New Normal สู่ Next Normal)**. Digital Economy Promotion Agency. [Online]. Retrieved November 5, 2022 from <https://www.depa.or.th/th/article-view/digital-transformation-new-normal-next-normal>
- Saifah, Sawee. (2020). Re-Conceptualized Elementary Education: Changing Concepts for Teachers, Administrators and Stakeholders (การประถมศึกษาวิวัฒน์: มโนทัศน์ที่เปลี่ยนไปสำหรับครู ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้อง). In S. Rujopakarn (Ed.), **Science Teach Media Happy (ศาสตร์ สอน สื่อ สุข)**, (pp. 27-48). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Sherman, S. J., & Sherman, R. S. (2004). **Science and Science Teaching: Methods for Integrating Technology in Elementary and Middle Schools (2nd ed.)**. Boston, MA: Houghton Mifflin Company.
- Stoecklin, V. L. (2001). **Developmentally Appropriate Gardening for Young Children**. [Online]. Retrieved November 7, 2022 from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED472539.pdf>
- The Royal Institute. (2012). **Educational Vocabulary (พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์: ฉบับราชบัณฑิตยสถาน)**. Bangkok: The Royal Institute of Thailand.
- U.S. Department of Education. (2002). **Helping Your Preschool Child with Activities for Children from Infancy through Age 5**. [Online]. Retrieved November 7, 2022 from <https://play.google.com/books/reader?id=OTNdbJYtBgC&pg=GBS.PP2&hl=th>